

osušenim drvetom koje s određenog psihološkog aspekta imaju veći značaj od one u kojoj Aleksandar spaljuje svoju kuću ispunjavajući svoj strašni zavet. Ali ja sam od samog početka želeo da emocije gledalaca usmerim ka na prvi pogled bezumnom čoveku koji smatra da je grešno sve ono što nije neophodno, što ne predstavlja duhovnu vrednost u životu. Mislim na Aleksandrov novi život koji protiče kroz vreme izvitopereno u njegovoj svesti. Možda upravo iz tog razloga scena požara traje toliko dugo. Tako dugih scena do tada nije bilo u istoriji kinematografije, ali kao što sam već rekao, to je bilo neophodno.

„U početku beše reč, a ti čutiš kao nema lososovina“ – kaže na početku filma Aleksandar svom sinu, koji posle operacije grla ne sme da govori te je prinuđen da čuteći sasluša očevu priču o osušenom drvetu. Kasnije i Aleksandar, šokiran strašnim vestima o nuklearnoj katastrofi, preuzima na sebe zavet ćutanja. „Biću nem, nikad ni sa kim neću progovoriti ni reč, odreći ću se svega što me povezuje s predašnjim životom.“ U tome što je Bog uslišio Aleksandrovu molbu kriju se uzroci kako užasnih tako i zadivljujućih posledica. Užasno može biti to što je Aleksandar, ispunjavajući svoj zavet, praktično nepovratno pokidao sve veze sa svetom i zakonima kojima se ranije potčinjavao. Samim tim izgubio je ne samo porodicu nego svaku, pa i najmanju sposobnost procene moralnih normi – što je za njegove bližnje bilo najstrašnije. Bez obzira na to, tačnije upravo zbog toga, Aleksandar je, po meni, otelotvorenje božjeg izabranika. To je čovek koji naslućuje pretnju razorne moći mašinerije savremenog društva koja, po njegovom mišljenju, srlja u propast. A za spasenje čovečanstva neophodno je skinuti masku s lica savremenog sveta.

U izvesnom smislu priznati su i prizvani od samog Boga i drugi junaci ovog filma. Poštar Oto, kako on sam kaže, prikuplja tajanstvene događaje. Niko ne zna odakle je i kako se obreo u tom naselju zaista prepunom neobičajnih pojava. Po njemu i Aleksandrovom malom sinu, kao i po sluškinji Mariji, ovaj svet je nepojmljivih čuda, oni ne žive u realnom svetu nego se vrtu po svom zamišljenom. Nisu poput empirista ili pragmatičara i ne veruju u ono što se može dodirnuti, predstave njihove mašte za njih su istinite. Sve što rade suštinski se razlikuje od „normalnih“ obrazaca ponašanja. Oni poseduju dar koji su ljudi u drvenoj Rusiji stali i poštovali u liku blaženih, jurodivih, koji na obične ljude nisu uticali samo svojim izgledom poklonika, odpanih prosjaka. Njihova predskazanja i u velikom broju slučajeva spremnost na žrtvovanje protivrečli su svim razumnim i ozakonjenim životnim pravilima ostatka sveta.

Savremeni civilizovani ljudski rod velikim delom je bezbožan i potpuno okrenut pozitivizmu. Ali čak ni pozitivisti ne primećuju apsurdnost marksizma i njegovog učenja o *večnom* postojanju Vasiona i *slučajnom* nastanku Zemlje. Kako je to moguće! Upomoći! Pljačkal! Savremeni čovek nije sposoban da se nada neočekivanom uzvišenom delu, protivrečnim događajima koji nisu u skladu s „normalnom“ logikom. Još manje je spreman da prizna, čak i da pomisli da je čudo moguće i poveruje u njegovu magičnu moć. Logično bi bilo da nas duhovna opustošenost izazvana odsustvom tih osobina već sama po sebi navede na razmišljanje da nas zaustavi. Ali da bi se to desilo, čovek mora shvatiti da se životni put ne meri ljudskim merama jer je u rukama Tvorca, i mi se moramo osloniti na njegovu volju.